

KPSS

2024

**EĞİTİM
BİLİMLERİ**

KONU KONU DÜZENLENMİŞ

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ

**ÇIKMIŞ
SORULAR**

SON

**5
YIL**

PEGEM AKADEMİ

Komisyon

**Öğretmen Adayları İçin KPSS EĞİTİM BİLİMLERİ
KONU KONU DÜZENLENMİŞ TAMAMI ÇÖZÜMLÜ ÇIKMIŞ SORULAR**

ISBN 978-625-6810-10-5

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayineimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayinevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

"Bu kitapta yer alan geçmiş yıllarda ÖSYM'nin yapmış olduğu sınavlardaki **ÇIKMIŞ SORULAR**'ın her hakkı ÖSYM'ye aittir. Hangi amaçla olursa olsun, tamamının veya bir kısmının kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması ya da kullanılması, yayımlanması ÖSYM'nin yazılı izni olmadan yapılamaz. **Pegem Akademi Yayıncılık telif ücreti ödeyerek bu izni almıştır.**"

54. Baskı: Eylül 2023, Ankara

Yayın-Proje: Gülcan Aksu
Dizgi-Grafik Tasarım: Arzu Orhan Kaya
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım AŞ
Saray Mah. 126 Cad. No: 20/A
Kazan/ANKARA
Tel: (0312) 802 00 53-54

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.
No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Değerli Öğretmen Adayları,

KPSS'ye hazırlanan öğretmen adaylarımız KPSS'de çıkan soruları incelemekte, çözmekte ve kendini geliştirmek, eksiklerini fark edip tamamlamak adına çalışmalarına dâhil etmektedir. Öğretmen adaylarının bu yönde yaptıkları çalışmaların başarı oranları üzerindeki olumlu etkisi göz ardı edilemeyeceğinden kitabımızda 2019 - 2023 yılları arasında yapılan KPSS Eğitim Bilimleri alanında yöneltilen tüm sorulara yer verilmiştir. Kitapta;

- sorular ilk olarak sekiz ana başlık altında toplanmış (Gelişim Psikolojisi, Öğrenme Psikolojisi, Rehberlik ve Özel Eğitim, Program Geliştirme, Sınıf Yönetimi, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ölçme ve Değerlendirme),
- ardından her bir başlık konularına göre ayrılmış,
- sorular yıl yıl sıraya dizilmiş,
- her sorunun ayrıntılı çözümlerine yer verilmiştir.

Öğretmen adaylarının geleceğe umutla bakabilmeleri, eğitimini aldıkları alanda kendilerini gerçekleştirebilmeleri ve ülkeye, onları bekleyen genç beyinlere ulaşmalarında karşılarına çıkan engelleri aşmalarına yardımcı olması amacıyla hazırlanan KPSS Konu Konu Düzenlenmiş Tamamı Çözümlü Eğitim Bilimleri Çıkmış Sorular kitabı ile sizlere faydalı olacağımızı umuyor ve hepimize başarılar diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ

Gelişimin Temel Kavramları.....	3
Gelişimin Temel İlkeleri.....	6
Fiziksel ve Psikomotor Gelişim.....	7
Bilişsel Gelişim.....	11
Dil Gelişimi.....	17
Kişilik Gelişimi.....	19
Ahlak Gelişimi.....	27

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ

Öğrenme ile ilgili Temel Kavramlar.....	35
Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler.....	36
Davranışçı Öğrenme Kuramları.....	38
Klasik (Tepkisel) Koşullanma.....	39
Bitişiklik Kuramı.....	41
Bağ Kuramı.....	42
Edimsel (Operant) Koşullanma.....	44
Sosyal Öğrenme Kuramı.....	51
Bilişsel Öğrenme Kuramları.....	59
Gestalt Kuramı.....	60
Bilgi İşleme Kuramı.....	64
İnşancıl (Hümanistik) Kuram.....	68

REHBERLİK VE ÖZEL EĞİTİM

Rehberliğin İlkeleri.....	73
Çağdaş Eğitim Anlayışı ve Öğrenci Kişilik Hizmetleri.....	74
Okullarda Rehberlik Hizmetleri.....	77
Başlıca Rehberlik Türleri.....	81
Bireyi Tanıma Teknikleri.....	85
Test Dışı Teknikler.....	89
Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programları.....	90
Özel Eğitim.....	92
Rehberlik Modelleri.....	96
Mesleki Danışma Kuramları.....	98
Rehberlik Hizmetlerinde Örgütlenme.....	101
Rehberlik Problem Alanları.....	103

PROGRAM GELİŞTİRME

Program Geliştirmeye Giriş.....	107
Program Geliştirmenin Planlanması.....	109
Hedefler ve Belirlenmesi.....	111
İçerik.....	112
Eğitim Durumları.....	113
Plan.....	115
Posner'a Göre Program Türleri.....	116
Yenilenmiş Bilişsel Alan Taksonomisi.....	117
Program Tasarım Yaklaşımları.....	118
İçerik Düzenleme Yaklaşımları.....	120
Program Geliştirmenin Kuramsal Temelleri.....	122

SINIF YÖNETİMİ

Sınıf Yönetimi.....	125
---------------------	-----

ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ VE MATERYAL TASARIMI

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı.....	134
---	-----

ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİ

Öğretim İlkeleri, Kuram-Model ve Yaklaşımları.....	147
Öğretme-Öğrenme Yaklaşımları-Model Kuramları.....	149
Öğretim Stratejileri.....	161
Öğretim Yöntemleri.....	164
Öğretim Teknikleri.....	170
Diğer Öğretim Teknikleri.....	182
Düşünme Biçimleri.....	189

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Temel Kavramlar.....	196
Ölçme Araçlarında Bulunması Gereken Nitelikler.....	201
Eğitimde Kullanılan Ölçme Araçları.....	210
Test ve Madde İstatistikleri.....	215

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ

- Gelişimin Temel Kavramları
- Gelişimin Temel İlkeleri
- Fiziksel ve Psikomotor Gelişim
- Bilişsel Gelişim
- Dil Gelişimi
- Kişilik Gelişimi
- Ahlak Gelişimi

GELİŞİMİN TEMEL KAVRAMLARI

1. Altı yaşındaki Tuna yaşitlarına göre zayıf bir çocuktur. O yıl okula başlayan Tuna, yazı yazarken bileklerinin çok ağrıdığını söyleyerek sık sık ağlamaktadır. Ayrıca okula başlamasının üzerinden dört ay geçmesine rağmen hâlâ annesinden ayrılırken zorlanmakta ve okula gitmek istememektedir.

Tuna'nın yaşadığı bu sıkıntılar, aşağıdaki gelişim kavramlarının hangi iki-sindeki sorunlardan kaynaklanmaktadır?

- A) Olgunlaşma - Hazırbulunuşluk
- B) Büyüme - Olgunlaşma
- C) Hazırbulunuşluk - Kritik dönem
- D) Kritik dönem - Büyüme
- E) Hazırbulunuşluk - Büyüme

2. **Gelişimle ilgili aşağıdaki kavram açıklamalarından hangisi yanlıştır?**

- A) Kritik gelişim dönemleri, organizmanın belli bir gelişim aşamasından diğerine geçmesini sağlayan gelişimsel zaman dilimleridir.
- B) Olgunlaşma, vücut organlarının öğrenmeden bağımsız olarak ve kalıtımın etkisiyle geçirdiği biyolojik değişimdir.
- C) Hazırbulunuşluk; bireyin önceki öğrenmeleri, ilgileri, tutumları, yetenekleri, güdülenmişlik düzeyi, sağlık durumu ve olgunlaşma düzeyi ile yeni bir öğrenmeye hazır olmasıdır.
- D) Öğrenme, bireyin çevresi ile etkileşimleri sonucunda davranışında oluşan nispeten kalıcı değişimdir.
- E) Gelişim; organizmanın döllemeden başlayarak zihinsel, bedensel, duygusal, sosyal ve dille ilgili alanlarda sürekli ilerleme kaydederek değişmesidir.

3. Aşağıdakilerden hangisi Bronfenbrenner'in Ekolojik Sistemler Kuramı'nın önermelerinden değildir?

- A) Çevresel sistemler birbirleriyle bağlantılı olacak şekilde çocuğun gelişimini etkiler.
- B) Çocuğun içerisinde büyüdüğü ekosistem, çocuğun merkezde olduğu bir dizi katmandan oluşur.
- C) Aile, toplumun etkilerinin süzülerek çocuğa ulaşmasını sağlayan bir filtre görevi görmektedir.
- D) Çevresel sistemler merkezden dışa doğru genişledikçe çocuğun gelişimi üzerindeki etkisi de artar.
- E) Çevresel sistemlerin çocuk gelişimi üzerindeki etkisi doğrudan ve dolaylı olabilir.

4. Öğrencilerine “Doğal sayıları hepimiz öğrendiğimize göre artık kesirli sayılara geçebiliriz.” diyen bir öğretmen, gelişim psikolojisinin aşağıdaki temel kavramlarından hangisini esas almıştır?

- A) Olgunlaşma
- B) Hazırbulunuşluk
- C) Büyüme
- D) Kritik dönem
- E) Gelişim

GELİŞİMİN TEMEL KAVRAMLARI (ÇÖZÜM)

1. Olgunlaşma; organizmanın kalıtımın belirlediği bir plan dahilinde gelişimsel olarak belli bir düzeye erişmesidir. Organizmanın bir şeyi yapabilecek düzeye erişmesini yani niteliksel, işlevsel değişimleri ifade eder. Soruda okula o yıl başlayan çocuğun yazı yazarken bileklerinin ağrıdığına ifade edilmesi ince kas gelişiminin henüz yeterince olgunlaşmadığının göstergesidir.

Hazırbulunusluk; olgunlaşma sürecini de içeren bir kavramdır. Organizmanın hem biyolojik hem de yaşantı olarak bir gelişim özelliğini kazanmaya hazır olma durumunu ifade eder. Biyolojik olarak hazır olmak büyüme ve olgunlaşmayı; yaşantı olarak hazır olmak ise ön bilgi ve güdülenmeyi içerir. Soruda çocuğun okula giderken annesinden ayrılmakta güçlük çekmesi ve okula gitmek istememesi güdülenme yani istekli olma ile ilgili bir durumdur. Bu da hazırbulunusluğun yaşantı ile ilgili olan kısmında sorun olduğunu göstermektedir.

Cevap A

2. Kritik dönem; organizmanın bir özelliği kazanabilmesi için en elverişli dönemleri ve cerez uyarıcılara en açık dönemleri ifade eder. Bu dönemler bir dönemden diğerine geçmeyi sağlayan bir nitelikten çok o özelliğin sağlıklı ve kolay kazanılması niteliğini taşımaktadır. Soru seçenekleri incelendiğinde A seçeneğinde yer alan ifade dışında diğer seçeneklerin doğru olduğu görülmektedir.

Cevap A

3. Ekolojik sistem yaklaşımına göre bireysel gelişimi anlamak için bireyin ekolojik çevresiyle ilişkilerini incelemek gerekir. Ekolojik çevreyi dört alt sistem içinde ele alır.

Mikrosistem: Bireyi çevreleyen en içteki katmandır. Bireyin gelişiminde birebir etkili olan aile, okul, yakın arkadaşlar ve akrabalar gibi birimlerin bireyle olan etkileşimleri bu katmanı oluşturur. Aile, okul, akraba grubu gibi birçok öge mikrosistemin üyesidir.

Mezosistem: Kişinin yaşamındaki sistemlerin keşişimidir. Örneğin bir yetişkin için aile, iş ve arkadaşların mikrosistem içerisindeki bağlantıları mezosistemi tanımlamaktadır.

Ekzosistem: Mezosistemi çevreleyen ve kit ile iletişim araçları, yasal düzenlemeler gibi bireyin gelişiminde dolaylı etkili olan birimlerden oluşan sistemin oluşturduğu katmandır. Anne babanın çalışma alanı çocuğun katılımı en düşük düzeyde olmasına rağmen çocuk üzerinde derin bir etkiye sahiptir. Çocuğun devam ettiği okulun yasal düzenlemeleri de bu katmandadır.

Makrosistem: Geniş kültürel bağlamı ifade eder. Doğu- batı kültürleri, ulusal, ekonomik, alt kültürler gibi. Mezosistemi çevrelemektedir. Örneğin büyük bir şehirde yaşayan bir çocukla, köyde yaşayan bir çocuğun inanç ve değerleri farklı olur. Bu yaklaşım çevresel sistemlerden en içteki sistemin çocuğun gelişimi üzerinde en fazla etkili olduğunu vurgulamaktadır.

Cevap D

4. Bireyin herhangi bir beceriyi edinebilmesi için önceden sahip olması gereken özellikler ve yeterlilikler bütünü hazırbulunusluk olarak adlandırılmaktadır. Hazırbulunusluk bireyin olgunlaşması, önceki öğrenmeleri, ilgisi, tutumu, güdülenmişlik düzeyi, yeteneği ve sağlığı gibi pek çok etmeni içermektedir (İnanç, Bilgin, & Atıcı, 2012). Öğretmenin "Doğal sayıları hepiniz öğrendiğinize göre artık kesirli sayılara geçebiliriz." tepkisi hazırbulunusluk kavramıyla ilgilidir.

Cevap B

GELİŞİMİN TEMEL İLKELERİ

1. Gelişim “baştan ayağa” ve “genelden özele” doğru gerçekleşir.

Gelişimin bu iki yönelimiyle ilgili,

- I. Bebeğin önce kafasını dik tutmayı, ardından oturabilmeyi, emeklemeyi ve son olarak yürümeyi başarabilmesi “baştan ayağa” ilkesine örnektir.
- II. Bebeğin tek heceleri çıkarmadan önce agulaması “baştan ayağa” ilkesine örnektir.
- III. Bebeğin önce büyük sonra küçük kaslarının kontrolünü kazanması “genelden özele” ilkesine örnektir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

1. “Gelişim baştan ayağa, içten dışa doğrudur.” ilkesine göre gelişim baştan vücudun alt kısımlarına doğru ilerler. Anne karnından itibaren önce baş sonra gövde en son ayakların gelişimi söz konusudur. Bu gelişim ilkesi, büyümenin ve gelişimin yönünü tanımlar.

“Gelişim genelden özele doğru gerçekleşir.” ilkesine göre gelişim ve kontrol vücudun merkezinden dışa doğru gerçekleşir. Önce iç organ oluşumu sonradan orta tabaka ve en son dış tabakanın oluşumu söz konusudur.

I ve III. öncüllerdeki ifadeler doğrudur. Ancak II. öncülde verilen ifadenin baştan ayağa doğru ilkesiyle ilişkili olmadığı görülmektedir.

Cevap D

FİZİKSEL VE PSİKOMOTOR GELİŞİM

1. Erken ergenlikte gerçekleşen, hormonal ve bedensel değişiklikleri içeren hızlı fiziksel olgunlaşma süreci olarak tanımlanan “puberte” dönemiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Erken veya geç puberteye girmek riskli davranışlarla ilişkilendirilebilir.
- B) Pubertede beden imajı önemli bir konu hâline gelir.
- C) Pubertenin başlangıcında çevre en önemli faktördür.
- D) Puberteyle birlikte birincil ve ikincil cinsiyet özellikleri kazanılır.
- E) Cinsiyet farklılıkları pubertede etkilidir.

2. Özge'nin bisiklet sürme deneyiminin basamakları aşağıda karışık olarak verilmiştir.

- I. Gidonu biraz fazla çevirdiği için bisikletin ön tekerleği kaldırırma sürttü.
- II. Yolun ortasına çok yakın olduğunu gördü.
- III. Bisikletin gidonunu sağa doğru çevirdi.
- IV. Yolun sağına biraz yaklaşmaya karar verdi.

Hareket gelişimi için bilgiyi işleme modeline göre Özge'nin bisiklet sürme deneyimi basamaklarına karşılık gelen kavramlar aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Çıktı	Girdi	Geribildirim	Bilgi işleme
B)	Çıktı	Girdi	Bilgi işleme	Geribildirim
C)	Çıktı	Bilgi işleme	Geribildirim	Girdi
D)	Geribildirim	Bilgi işleme	Çıktı	Girdi
E)	Geribildirim	Girdi	Çıktı	Bilgi işleme

3. Aşağıdakilerin hangisinde beden eğitimi ve spor aktivitelerinin çocukların “duyuşsal”, “psikomotor” ve “bilişsel” gelişim alanlarına katkısı sırasıyla verilmiştir?

- A) Güçlü ve zayıf yönlerini gerçekçi bir bakış açısı ile tanıma - Küçük kas ve büyük kas koordinasyonu - Problem çözme becerisi geliştirme
- B) Problem çözme becerisi geliştirme - Olumlu benlik algısı geliştirme - Kavram gelişimini destekleme
- C) Problem çözme becerisi geliştirme - Temel hareketlerin geliştirilmesi - Olumlu benlik algısı geliştirme
- D) Yaşam boyu spor alışkanlıklarını kazanma - Yardım etme ve paylaşma becerileri kazanma - Kavram gelişimini destekleme
- E) Güçlü ve zayıf yönlerini gerçekçi bir bakış açısı ile tanıma - Araştırmacı düşüncüyü geliştirme - Temel hareketlerin gelişmesi

4.

- I. “Kendimi çok yalnız hissediyorum. Bu dünyada hiç kimsenin kendini şu an benim hissettiğim kadar yalnız hissetmediğinden eminim. İşte bu yüzden kimse beni anlayamaz.”
- II. “Bütün yemek boyunca bu lekeli gömlekle oturmak zorunda olduğuma inanamıyorum. Eminim şu an restorandaki her masada ne kadar pasaklı olduğumu konuşuyorlardır.”
- III. “Dün akşam partide susmak bilmeyen, kalabalıktan zevk alan çocuk o değildi sanki. Bu sabah ağzını bıçak açmıyor, herkesten uzak durmak istiyor gibi.”

Yukarıdaki ifadelerden hangileri ergen benmerkezciliğine örnektir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

5. Geç çocukluk döneminde bedensel gelişimle ilgili

- I. Yavaş ve sürekli devam eder.
II. Kas kütlesi ve gücü kademeli olarak artar.
III. Boyuna büyüme hızlanırken enlemesine büyüme yavaşlar.

İfadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

FİZİKSEL VE PSIKOMOTOR GELİŞİM (ÇÖZÜM)

1. Gelişim sürecinde önemli bir dönem olan ergenlik döneminin başlangıcı olarak kabul edilen puberte (erlilik) döneminde bireyde önemli biyolojik değişimler gerçekleşir. Bu nedenle beden imajı önemli bir konu hâline gelir. Bu süreç genelde kız çocuklarında erkeklere göre daha erken yaşlarda kendini gösterir. Kızların hemcins yaşatlarına göre daha erken puberte sürecini yaşaması kızlarda içe kapanma ve özgüven düşüklüğü gibi olumsuz kişilik özellikleri oluşmasına yol açabilir. Hemcinslerine göre erken ergenliğe girmek ise erkekleri kızların durumunun tam tersine olumlu etkileyebilmektedir. Erkekler yüksek özgüven, girişkenlik ve liderlik gibi olumlu özellikler geliştirebilirler. Sürecin en belirgin özelliği önce ikincil ve devamında birincil cinsiyet özelliklerinin ortaya çıkmasıdır. İkincil cinsiyet özellikleri kıllanma, ter bezlerinin koku üretmesi, sesin kalınlaşması, göğüs ve kalça gelişimi vb. özellikleri içerir. Birincil cinsiyet özellikleri ise üreme organları ve yumurtalıkların gelişimini içerir. Bu süreç olgunlaşma ile ilgilidir. Olgunlaşma sürecinde ise büyük oranda kalıtım etkilidir. Bu nedenle pubertenin başlangıcında etkili olan gelişimsel faktör büyük oranda çevre değil kalıttır.

Cevap C

2. Bilgi işleme kuramı öğrenme sürecini bilgi-sayarların çalışmasına benzetmekte, zihinsel işlemlerin girdi ve çıktı arasında meydana geldiğini ifade etmektedirler. Bilgilerin dikkat ile fark edilmesi girdidir. Bu bilgilerin uzun süreli bellekteki var olan bilgilerle ilişkilendirilmesi bilgi işleme sürecidir. Bu süreçten sonra davranışa dönüştürme yani tepki verme ise çıktıdır. Süreçle ilgili çıkarım yapma, yani çıktı ile oluşan durumdan sonuç elde etme ise geri bildirim olarak ifade edilebilir.

Bilgi işleme süreci çok sayıda işlem basamağından oluşmaktadır:

- Uyarının tanımlanması girdi.
- Tepkinin seçimi, karar verme aşaması bilgi işleme.
- Tepkinin programlanması, hareket için hazırlanma bilgi işleme.
- Tepkinin verilmesi, hareketin yapılması çıktı.

Soruda ifade edilen bisiklet sürme deneyiminin işlem basamaklarının sırası II, IV, III, I şeklindedir. Soru kökünde karışık şekilde verilmiş basamakları bu bilgiler doğrultusunda incelediğimizde:

Gidonu biraz fazla çevirdiği için bisikletin ön tekerleği kaldırma sürttü (geri bildirim),

Yolun ortasına çok yakın olduğunu gördü (girdi),

Bisikletin gidonunu sağa doğru çevirdi (çıkı),

Yolun sağına biraz yaklaşılmaya karar verdi (bilgi işleme).

Cevap E

3. Duygusal ya da duyuşsal gelişim; duygular tanımak ve anlamak, neden ortaya çıktıklarını bilmek, kendi duygularının ve başkalarının duygularının farkında olmak ve bu duygular ile başa çıkabilmenin yanı sıra kendi kişiliğiyle ilgili olarak bu özelliklerin de farkında olmaktır.

Psikomotor gelişim; büyük ve küçük kas gelişimi ve bunlara bağlı olarak ortaya çıkan hareket gelişimini içermektedir.

Bilişsel gelişim; dikkat, algı, düşünme, zekâ, örgütleme, problem çözme gibi zihinsel süreçleri içermektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda A seçeneğinin doğru olduğu görülmektedir.

Cevap A

5. Son Çocukluk (İkinci- Geç Çocukluk) Dönemi(6-12 yaş): Bu yıllarda beden gelişimi ilk yıllara oranla daha yavaş bir ilerleme gösterir. Yaklaşık dokuz yaşına kadar erkekler kızlardan biraz daha uzun ve ağırdır. Eli etkili kullanmayı sağlayan ince (küçük) motor kaslar olgunlaşır. El göz uyumu olgunlaşır. Bu olgunlaşma, el ile bir iş yaparken gözün eli sürekli olarak takip etmesini sağlar. Beden gelişiminin hem enine hem de boyuna olacak şekilde yani hem uzama hem de kilo alma hızının yavaşladığı bir dönemdir. Sadece enlemesine büyüme yavaşlamaz. Bu dönemde kas kütlesi ve gücü kademeli olarak artar ve bir sonraki dönem olan ergenliğin sonuna kadar bu artış devam eder.

Cevap C

4. Ergen benmerkezciliğinde; ergenler yaşadıkları olayları abartır, kişisel efsaneler yaşarlar, kendi bedenindeki değişikliklerin herkes tarafından fark edildiğini düşünür ve hayali seyircileri vardır. Ayrıca omnipotent düşünceye uygun olarak riskli davranışlarda bulunma söz konusu olabilir. Bu açıdan soruda verilen öncüller incelendiğinde I. öncülde yaşanan olayların abartılması ergenin kişisel efsaneler kavramına uygun şekilde davranışının göstergesidir. II. öncülde olan lekeli gömleğin herkes tarafından fark edildiğini düşünmesi hayali seyirciler kavramına örnektir. III. öncülde verilen ifade ergen benmerkezciliği kapsamında değerlendirilemez.

Cevap C

BİLİŞSEL GELİŞİM

1. Dört yaşındaki Levent, hayvan resimlerinin olduğu bir kitabı incelerken hayvanlardan birini tanıyamaz. Sayfaları kendisine dönük olarak tuttuğu kitaptaki resme işaret ederek “Bunun adı ne anne?” diye sorar. Annesi göremediğini söyleyince resmin üzerine parmağıyla vurarak “Bunu soruyorum işte! Adı ne bu hayvanın?” diyerek sorusunu tekrar eder.

Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'na göre, Levent'in bu davranışı aşağıdaki kavramlardan hangisine örnektir?

- A) Benmerkezcilik
- B) Nesne korunumu
- C) Özdeşleşme
- D) Tersine çevirememe
- E) İşlevsel değişmezlik

2. Gökğürültülü yağmur yağarken annesine “Gökyüzü çok sinirlendi.” diyen dört yaşındaki Arda, Piaget'nin aşağıdaki bilişsel gelişim özelliklerinden hangisini göstermektedir?

- A) Kollektif monolog
- B) Nesne sürekliliği
- C) Animizim
- D) Hipotetik düşünce
- E) Nesne korunumu

3. Defne babasıyla ilk kez gittiği bir çocuk parkında her zaman gittiği parktakinden farklı olan tünel kaydırağıyla karşılaşmıştır. Tünel kaydırağı nasıl kullanacağını hemen anlayamamış, önce bir süre alıştığı türdeki kaydırağı kaymıştır. Sonra merdivenden çıkıp tünel kaydırağı yukarıdan izlemiş, kaydırağın başlangıç noktasına oturup babasına neşeyle “Bekle! Geliyorum!” diye seslenmiştir.

Buna göre Defne'nin tünel kaydırağıyla ilk kez karşılaşması ve kaydırağı kaymaya başladığı süreç aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanır?

- A) Düzenleme
- B) Özelden özele akıl yürütme
- C) Özdeşlik
- D) Tersine çevrilebilirlik
- E) Telafi etme

4. Piaget'ye göre bireyin içinde bulunduğu dünyayı anlamak için zihninde oluşturduğu algı çerçevesi aşağıdaki kavramlardan hangisidir?

- A) Özümleme
- B) Şema
- C) Düzenleme
- D) Dengeleme
- E) Korunum

5. Anneannesi dört yaşındaki Ezgi'nin eşofmanlarını çıkarıp elbisesini giydirmiştir. Ardından kapının zili çalmış ve teyzesi gelmiştir. Teyzesinin gelişiyile anneannesinin ona elbise giydirmesini ilişkilendiren Ezgi, annesi veya anneannesi ne zaman ona elbise giydirmek istese "Teyzem mi gelecek?" diye sormaktadır.

Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'na göre bu durum aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanır?

- A) Benmerkezcilik
B) Canlandırıcılık
C) Özelden özele akıl yürütme
D) Kolektif monolog
E) Sembolik oyun

6. **Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'na göre,**

- I. Göreceli düşünce gelişir.
II. Perspektif almada güçlükler söz konusudur.
III. Sosyal konular ve kimlik hakkında fikir gelişir.

özelliklerinden hangileri soyut işlemler döneminde görülür?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

7. **Vygotsky'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'nın eğitim alanına katkılarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

- A) Planlı bir öğretim sürecinin engelleyici olduğunu vurgulayarak bunun yerine serbest bırakılmış öğretim sürecini önerir.
B) Bilişsel gelişimde yetişkinlerin ve öğretmenlerin belirleyici rolü olduğunu reddeder.
C) Çocuğun öğrenmesini değerlendirmek için formel ve standart testlerin kullanılmasını önerir.
D) Çocuğun kendi potansiyelini gerçekleştirebilmesi için talep etse bile yardım edimemesini önerir.
E) Çocuklar kendilerinden daha becerikli akranlarının desteğinden yararlanabilir.

8. **Piaget'in kuramında yer alan "bilişsel dengelenme" kavramı göz önüne alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) Bozulan bilişsel dengenin yeniden kurulması bireyin sosyal destek almasına bağlıdır.
B) Bozulan bilişsel denge özümleme ve uyma süreçleriyle yeniden sağlanır.
C) Bilişsel gelişimin ortaya çıkabilmesi için bilişsel dengenin bozulması gerekmektedir.
D) Bilişsel denge, birey yeni uyarıcı durumlarla karşılaştığı zaman bozulur.
E) Bilişsel gelişim hızlandıkça dengesizlikten yeniden dengeye geçme süresi kısalmaktadır.

9. Beş yaşındaki Ali; sahilde oyun oynarken topladığı çakıl taşlarını öğrenci, deniz kabuğunu öğretmen olarak düşünüp kendi kendine “Şimdi öğrenciler sınıfa gelecek, öğretmen onları bekliyor.” şeklinde konuşarak oynamaktadır.

Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'na göre Ali'nin bu şekilde konuşarak oynamasına karşılık gelen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Paralel oyun
- B) Odaktan uzaklaşma
- C) Geçişlilik
- D) Sembolik oyun
- E) Toplu monolog

10. Bebek, artık bedeni dışındaki olayların daha fazla farkına varmaya başlamıştır. Nesne yönelimi başladığı için bu dönem nesne kavramı anlayışının başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Kendine özgü deneme yanılma yöntemiyle ilginç ve hoş giden sonuçları olan eylemleri tekrarlamaktadır. Bu evrede taklit görülebilir ancak bu durum bebeğin dağarcığındaki şemalarla sınırlıdır.

Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'na göre söz konusu bebek duyusal motor dönemin aşağıdaki alt evrelerinden hangisinin özelliklerini yansıtmaktadır?

- A) Birincil döngüsel tepkiler
- B) İkincil döngüsel tepkiler
- C) İkincil şemaların eş güdümü
- D) Üçüncül döngüsel tepkiler
- E) Temsili düşüncenin başlangıcı

BİLİŞSEL GELİŞİM (ÇÖZÜM)

1. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre benmerkezcilik işlem öncesi dönemde (2-7 yaş) görülen bir düşünme şeklidir. Çocuğun dönemin en temel şeması olan odaklanmadan dolayı nesne, olay ve durumlara başkalarının perspektifinden bakamamasını ifade eder. Soruda örneklendirilen durumda dört yaşındaki çocuğun sayfaları kendisine dönük tuttuğu kitaptaki resme işaret ederek "Bunun adı ne anne?" diye sorması, duruma annesinin perspektifinden bakmadığı için kendisine dönük olan kitabı annesinin göremeyeceğini düşünmediğini gösterir. Bu durum benmerkezciliğe uygun bir örnektir.

Cevap A

2. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre animizm; canlı cansız ayrımı yapamamaktır. İşlem öncesi dönemdeki (2-7 yaş) çocuklar canlı varlıklara cansız, cansız varlıklara da canlı gibi davranıp insan özellikleri yükleyebilirler. Soruda ifade edilen durumda çocuğun gökgürültülü yağmur yağarken "Gökyüzü çok sinirlendi." demesi animizm ile açıklanabilir.

Cevap C

3. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre düzenleme, uyumsama ya da uyma (akomodasyon) süreci bireyin yeni bir duruma uyum sürecinde var olan şemaları yeterli gelmediğinde ya yeni bir şema oluşturması ya da var olan şemalarını geliştirmesi, değiştirmesidir. Soruda ifade edilen örnek durumda çocuğun ilk defa tünel kaydırakla karşılaşınca önce nasıl kayıldığını anlayamaması şemalarının bu durum için yetersiz geldiğini ancak daha sonra diğer çocukları izleyip nasıl kayılacağını öğrenmesi bu duruma ilişkin şemalarını değiştirdiğini gösterdiği için düzenleme yaptığını gösterir.

Cevap A

4. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre şema; bireyin dünyayı anlamak ve açıklamak için kullandığı algı çerçevesi ya da zihin kalıplarıdır. Şemaların bazıları doğuştan gelirken bazıları sonradan kazanılır. Soruda ifade edilen tanım şema kavramına karşılık gelmektedir.

Cevap B

5. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre özelden özele akıl yürütme; iki özel durum arasında genelleme yapmadan akıl yürütmektir. İşlem öncesi dönemde (2-7 yaş) gözlenen bu özelliğin temelinde odaklanma şeması yer almaktadır. Soruda çocuğun elbise giymek ile teyzesinin gelmesi özel durumlar arasında tek yönlü bir ilişki kurarak akıl yürütmesi özelden özele akıl yürütme yaptığını göstermektedir.

Cevap C

6. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre soyut işlemler dönemi (11-18 yaş); üst düzey mantıklı düşünmenin başladığı dönemdir. Bu dönemde birey nesnelere bağımsız şekilde yani soyut düşünme becerisinin getirdiği pek çok özelliği kazanmaya başlar. Bunlardan biri de göreceli düşünmedir. Bu düşünme biçimi bireyin zamana, kişiye, yere, duruma göre farklı bakış açıları geliştirip akıl yürütebilmesini ifade eder. Ayrıca birey bu dönemde kimliğiyle ilişkili sorgulamalar ve araştırmalar yapar. Çünkü bu dönem kimlik kazanmanın kritik dönemidir.

Perspektif almada güçlüklerin görüldüğü dönem ise işlem öncesi (2-7 yaş) dönemdir. Bu durum benmerkezci düşünmeyi ifade eder. İşlem öncesi dönemde çocuklar benmerkezci düşünmeden dolayı uyancıları ve olayları başkalarının perspektifinden bakarak algılayamazlar yani perspektif almada güçlük çekerler.

Soruda verilen özelliklerden hangilerinin soyut işlemler döneminde görüldüğü sorulmaktadır. Bu durumda I ve III. öncüllerin doğru olduğu görülmektedir.

Cevap C

7. Bilişsel gelişim alanında sosyal süreçlere vurgu yapan Vygotsky'e göre öğrenme süreci kubaşkıktır. Yani birlikte öğrenmenin, bireysel öğrenmeye göre daha etkin olduğunu savunur. Çocuk öğrenirken sosyal çevresinin desteği ile daha etkin öğrenmeler yaşar. Burada yetişkin desteği ve akran desteği büyük rol oynayacaktır. Özellikle de akran kılavuzluğu yöntemine vurgu yaparak akranların birbirleri üzerindeki etkisinden dolayı daha kolay öğrendiklerini savunur. Bu sebeple E seçeneğinde kubaşık öğrenmeye vurgu yapılmış ve Vygotsky'nin görüşlerini desteklemiştir.

Cevap E

8. Dengelenme, özümleme ile uyuma arasında bir denge kurma sürecidir (Bee & Boyd, 2009). Piaget'e göre, bilişsel gelişimin temelindeki itici güç, dengeleme kavramında yatmaktadır. Bilişsel gelişimde dengeleme, bireyin "özümleme" ve "uyuma" yoluyla çevremize uyum sağlayarak dinamik bir dengeye ulaşması sürecidir (Senemoğlu, 2007). Dengesizlik, öğrencinin karşılaştığı ile bildiği arasındaki uyuşmazlıktır. Dengesizlik, bireyi yeni karşılaştığı şeyi zihnindeki şemaya uydurmaya veya bilişsel dengeyi sağlamak için yeni şema oluşturmaya zorlar. Piaget'e göre bu bilişsel aktivite öğrenmeye neden olur (Küçükkaragöz, 2007). Piaget'nin bilişsel gelişim kuramında olgunlaşma ve fiziksel deneyim kavramları ön plandadır. A seçeneğinde yer alan "Bozulan bilişsel dengeyi yeniden kurulması bireyin sosyal destek almasına bağlıdır." şeklindeki ifade kurama uygun bir ifade değildir.

Cevap A